

Рожнова Т. Є.

кандидат педагогічних наук
завідувач Центру післядипломної освіти та
довузівської підготовки
(Житомирський державний
університет імені Івана Франка
e-mail: Rognova_T65@mail.ru)

Значення інноваційного менеджменту в управлінні ДНЗ

У статті висвітлено питання інноваційного менеджменту в управлінні ДНЗ. Виокремлені проблеми при впровадженні інновацій у діяльність ДНЗ. Здійснено аналіз відповідної нормативно-правової бази, яка забезпечує впровадження інноваційного менеджменту в управлінську діяльність ДНЗ. Наведені трактування понять: "новація", "нововведення", "інновація", "педагогічна інновація", "інноваційний менеджмент".

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що за сучасних умов орієнтації економіки України на підвищення конкурентоспроможності надзвичайно важливого значення набуває активізація інноваційної діяльності, оскільки без цього неможливим є здійснення прогресивних структурних зрушень у країні. Неперервні і постійні інновації стають необхідною та природною формою існування будь-якої освітньої організації, зокрема, і ДНЗ, забезпечують конкурентоспроможність закладу та виживання на ринку освітніх послуг.

Мета статті: висвітлити значущість інноваційного менеджменту в управлінні ДНЗ.

Виклад основного матеріалу. Сутність інноваційної діяльності організаційних систем досліджувалася в наукових працях вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема: Н. А. Жернова, П. Н. Завлина, О. О. Замули, Н. В. Краснокутської, І. Б. Лебедєва, П. П. Микитюка, Л. І. Михайлової, Л. А. Пономаренко, Т. О. Скрипко, В. В. Стадника, П. С. Харіва та ін. Але інноваційна діяльність саме в ДНЗ не знайшла в них належного відображення, оскільки до останнього часу інноваційна діяльність ДНЗ не набувала поширення як окремий вид.

З таких позицій інноваційний менеджмент необхідно розглядати як систему управління, що активно впливає на освітню діяльність, на розвиток інноваційної, інвестиційної, соціально-економічної, політичної діяльності як окремого ДНЗ, так і освіти загалом. Розвиток інноваційного менеджменту тісно пов'язаний з "розкріпаченням"

особистості та зміною методів спілкування, при цьому творчий процес створення новацій стає предметом вільного морального й емоційного вибору особистості.

У контексті нашого дослідження важливим є також визначення поняття "інноваційний менеджмент". Інноваційний менеджмент розглядається в теорії і практиці управління як система принципів, методів, форм управління інноваційним процесом і економічними відносинами, що виникають на різних рівнях організації [1:56].

Із урахуванням логіки дослідження розкриємо тлумачення понять "новація", "нововведення", "інновація", "педагогічна інновація".

У науковій літературі розрізняють поняття "новація", "нововведення" та "інновація". Новація трактується як засіб (новий метод, методика, технологія) [2:103]; інновація ("інновація" – лат., *in* – в, *novus* – новий, трактується як нововведення) – це процес освоєння цього засобу [3:103].

З часу прийняття новації до розповсюдження вона переходить в інший стан, стає інновацією. Поняття "інновація" ввійшло в науку ще в ХІХ ст. і вживалось при вивченні змін у культурі на противагу поняттю "традиція". М. Ярмаченко до інновації відносить різні нововведення в діяльності навчально-виховних закладів, в здійсненні навчально-виховного процесу [4]. Інновація, за позицією С.Ніколаєнка, є економічною категорією, яку було введено в науковий обіг у першій половині ХХст. Вона передбачає використання нової техніки, технологічних процесів, нового ринкового забезпечення виробництва; впровадження продукції з новими властивостями; використання нової сировини; зміни в організації виробництва та його матеріально-технічного забезпечення; появу нових ринків збуту [5].

Багатогранність поглядів на сутність понять "нововведення" та "інновація" відображають такі тлумачення: нововведення – це процес, що об'єднує науку, техніку, економіку й управління (Б. Твісс); впровадження будь-чого нового в організацію чи її безпосереднє оточення (К. Найт); процес виникнення, розвитку, поширення і зміни науково-технічних новацій у різних сферах людської діяльності (П. Друкер); перетворення ідей на конкретні предмети (К. Роджерс); вперше створений і використаний конкретний засіб чи спосіб діяльності, який задовольняє суспільні потреби і дає реальний ефект у відповідних сферах виробництва (А. Кругліков); комплексний процес перетворення, розповсюдження та використання нового практичного засобу в галузі техніки, технології, педагогіки, наукових досліджень

(С. Батишев); процедура постійного оновлення освітнього процесу (Л. Даниленко).

Слід також, на нашу думку, виокремити позицію Л. Ващенко, яка у своїй монографії "Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону" доводить, що "в педагогічній теорії та практиці здебільшого використовують поняття "інновації" (*innovation*), що дослівно перекладається як "в нове" [6: 39].

Підсумовуючи зазначене, слід сказати, що нововведення – це результат практичного освоєння новації; інновація – всі нововведення у виробничій, комерційній, фінансовій, маркетинговій та інших сферах, що забезпечують суспільний прогрес, економію витрат, підвищення ефективності будь-якої діяльності, включаючи управлінську.

Результати аналізу наукової літератури дали змогу визначити причини, що сприяють появі інновацій, а саме: зміна зовнішнього оточення, технологічні вимоги, конкуренція, нові організаційні структури, підвищення престижу організації, потреби ринку, ресурсне забезпечення управління тощо. При цьому саме конкуренція примушує організацію брати участь у формуванні ринку новацій за такими напрямками, як: розвиток власної наукової, науково-технічної та експериментальної бази; проведення досліджень на коопераційних засадах з іншими організаціями; оформлення замовлень на проведення науково-дослідних і експериментальних робіт іншою організацією; придбання ліцензії на право виробництва товарів чи надання послуг. Це повною мірою стосується діяльності освітніх організацій, у тому числі ДНЗ, на ринку праці [7].

Для успішної реалізації інноваційної діяльності в Україні розроблено відповідну нормативно-правову базу. Її основу складають: Конституція України, закони України "Про освіту", "Про дошкільну освіту", "Про наукову і науково-технічну діяльність", "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України", "Про інноваційну діяльність", "Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні" тощо. Так, в Законі України "Про пріоритетні напрямки інноваційного розвитку України" сучасний стан розвитку національної системи освіти в Україні характеризується докорінними змінами, які відбуваються в усіх сферах життя нашого суспільства. Характерною ознакою цих змін є творчий пошук інноваційних технологій у педагогічній та психологічній науці з метою вироблення політики стратегічного управління розвитком системи національної освіти України, яка є складним ієрархічним утворенням, базовим для соціально-

економічного розвитку суспільства і включає дошкільну, позашкільну, загальноосвітню, професійно-технічну, вищу і післядипломну складові [7].

Питання інноваційного менеджменту в управлінні ДНЗ є наразі досить актуальним, адже саме дошкільна освіта – це фундамент для здобуття подальшої освіти. Без впровадження нових форм, методів в управління ДНЗ не може бути формування конкурентоздатного закладу освіти. Але не лише керівники ДНЗ повинні бути готовими до інноваційного менеджменту, а й весь педагогічний персонал також повинен бути готовим до введення нових змін в управлінні. Як зазначає Є. Антипін, що педагоги дошкільного навчального закладу не завжди у повній мірі готові до інноваційної діяльності. Процес відбору та проектування, визначення актуальних проблем, конструювання педагогічних інновацій – це ті важливі моменти, які надзвичайно складно даються практичним працівникам. Також важливими є моменти прогнозування очікуваного результату під час реалізації змісту інноваційної дошкільної освіти. Сьогодні велика кількість дошкільних навчальних закладів почали впроваджувати інноваційні технології. Однак здебільшого інновації вибираються інтуїтивно, що неодмінно тягне в подальшому великі проблеми та суперечності. Найчастіше впровадження інновацій, та управління ними відбуваються з несвідомою позицією. Тобто інновації використовуються не задля покращення рівня якості роботи, а для самих інновацій, для того щоб вони були наявні. Введення інновацій у практику управління дошкільним навчальним закладом досить складний процес. Таким чином, кожний етап інноваційної діяльності вимагає від вихователів та керівника адекватної професійної компетенції. Адже саме керівник дошкільного закладу дає згоду або не згоду на впровадження інновацій. В цьому питанні дуже легко помилитися, тому потрібен високий професіоналізм та, звичайно, творчий підхід до вирішення окресленої проблеми. Адже нове завжди ризиковане, хоч як гарно воно обдумане. Здійснивши аналіз запропонованої інновації та визначивши всі напрямки її впливу керівник повинен здійснити, разом з автором технології, перспективне планування майбутньої діяльності [8].

Висновок. Отже, слід визнати, що питання інноваційного менеджменту в управлінні ДНЗ є наразі актуальним і потребує подальшого та глибокого вивчення. Тому подальшим етапом нашого дослідження постане питання вивчення сучасного стану інноваційного менеджменту в управлінні ДНЗ.

Список використаних джерел та літератури:

1. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / Ніна Василівна Краснокутська. – К. : КНЕУ, 2003. – 504 с.
2. Философский энциклопедический словарь / ред. кол.: С. С. Аверенцев, Э. А. Араб-Оглы, Л. Ф. Ильчев и др. – 2-е изд. – М. : Сов. энциклопедия, 1989. – 815 с.
3. Управление школой: теоретические основы и методы : учеб. пособие / под ред. В. С. Лазарева. – М. : Центр соц. и экон. исслед., 2007. – 336 с.
4. Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. – К.: Пед. думка, 2001. – 516 с.
5. Ніколаєнко С. М. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти України : монографія / Станіслав Миколайович Ніколаєнко. – К. : Нац. торг.- екон. ун-т, 2008. – 419 с.
6. Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону : монографія / Людмила Миколаївна Ващенко. – К. : Тираж, 2005. – 380 с.
7. Рожнова Т. Є. Управління професійно-технічним навчальним закладом на засадах інноваційних технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06 / Тетяна Євгенівна Рожнова. – К., 2012. – 285 с.
8. Антипін Є. Б. Управління інноваційним розвитком дошкільного навчального закладу як педагогічна проблема [Електронний ресурс] / Є. Б. Антипін. – Режим доступу : <http://www.psych.kiev.ua>. – Назва з екрана.

Рожнова Т. Е.

Значение инновационного менеджмента в управлении ДОО

В статье рассмотрены вопросы инновационного менеджмента в управлении ДОО. Выделены проблемы при внедрении инноваций в деятельность ДОО. Осуществлен анализ соответствующей нормативно-правовой базы, обеспечивающей внедрение инновационного менеджмента в управленческую деятельность ДОО. Приведенные трактовки понятий "новшество", "нововведение", "инновация", "педагогическая инновация", "инновационный менеджмент".

Rozhnova T.

The significance of innovational management in controlling pre-school educational establishment

The article deals with the problems of innovational management in controlling pre-school educational establishment. The problems of innovational introduction in the management of pre-school educational establishment are introduced. The corresponding analysis of legal basis which provides the innovational management introduction was carried out. The concept of following points are introduced: "innovation", "novation", "pedagogical innovation", "innovational management".